

ΜΑΘΗΜΑ / ΤΑΞΗ :	Ν.ΓΛΩΣΣΑ / Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ (ΘΕΡΙΝΑ)
ΣΕΙΡΑ:	
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:	14/10/2012

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ:

ΤΑ ΚΑΥΣΑΕΡΙΑ

Ο τεχνολογικός πολιτισμός είναι η φυσική ανέλιξη πολύχρονης προσπάθειας. Κι εκείνοι ακόμη, οι ασυλλόγιστοι που τον καταριούνται, δεν θα μπορούσαν να υπάρξουν έξω από τα πλαίσιά του. Γογγύζουν μόνο, όταν υποχρεώνονται να καταβάλουν το τίμημα. Μήτε και να υποθέσουμε πως ο τεχνολογικός πολιτισμός θα μεταστραφεί κάποια στιγμή και θ' ανακόψει την πορεία του, επιβραδυνόμενη ή επιταχυνόμενη – αυτό δεν έχει ιδιαίτερη σημασία. Το θέμα είναι πώς θα κατορθώσουμε να τον εξανθρωπίσουμε. Αλλωστε, αυτό είναι και το πυρηνικό θέμα του καιρού μας: πώς θα μπορέσουμε να υπάρξουμε σαν άνθρωποι μέσα σ' ένα αληθινά ανθρώπινο πολιτισμό.

Τα καυσαέρια δημιουργούν πνευματικά και ψυχικά περιστατικά. Είναι η ατμόσφαιρα του καιρού μας. Ένα στρώμα που μεταμορφώνει τις πολιτείες της γης σε στοές και σε «μέτωπα» ορυχείου. Οι τοίχοι στάζουν υγρασία, ο ήλιος είναι η μυθική παρουσία μέσα στο ζόφο των εγκάτων, τα πάντα είναι θολά, αβέβαια, φορτισμένα με δυσόιωνα μηνύματα. Σε κάθε βήμα ενεδρεύει ο θάνατος.

Ο πολιτισμός μας είναι, από την άποψη τούτη, μια αδιάκοπη συμβίωση με το θάνατο. Η μηχανή, που με τόση ευφυΐα και τόλμη επινοήσαμε, έγινε αμείλικτος πολέμιος, που μας παίρνει καταπόδι. Αυτό το κυνήγι, αυτή, σωστότερα, η διηνεκής καταδίωξη έγινε το τυφλό πεπρωμένο που μας τυφλώνει.

Ποτέ δεν είμαστε βέβαιοι, επιχειρώντας ένα περίπατο ή ένα ταξίδι, αν θα επιστρέψουμε στο σπίτι μας ζωντανοί ή ακρωτηριασμένοι, αν θα βρεθούμε στο σπίτι μας ή στο μαρμαρίνο τραπέζι ενός νεκροτομείου – «πτώματα προς αναγνώρισιν». Ο Ρίλκε πίστευε πως σ' ολοκλήρωση τη ζωή του ο άνθρωπος κατασκευάζει το θάνατό του, ένα θάνατο που να του ταιριάζει. Τώρα πια δεν είμασ' εμείς που κατασκευάζουμε το θάνατό μας. Μας τον ετοιμάζουν οι άλλοι: ο αδέξιος οδηγός, ο οικοδόμος που μας προσφέρει χώρους ζωής σε μέγεθος φερέτρου, ο βιομήχανος που προσπαθεί ν' αυξήσει την παραγωγή του, ακόμη και ο διαφημιστής και ο προπαγανδιστής, ακαταπόνητοι και τούτοι παραγωγοί καυσαερίων. Κι έπειτα αναζητούμε την πνευματική ανάταση και την ψυχική ευφορία. Και δεν το νιώθουμε πως όλα τούτα και τα παρόμοια μόλις που αναδύονται μέσα σε πυκνή αιθάλη.

Ένας άνθρωπος που δεν κατορθώνει ν' ανασάνει σωστά, να ξετυλίγει και τα δυο του πλεμόνια, που φαντάζεται την κάθε στιγμή πως θ' αποπνιγεί, είναι δύσκολο, αν όχι αδύνατο να διατηρήσει την ευδιαθεσία του και την πνευματική του σαφήνεια. Είμαστε καταβυθισμένοι μέσα σε βάλτους, γεμάτους σαπρόφυτα. Χωνεύουμε μέσα στα σάπια νερά φορτωμένοι αλαζονεία και αυτοπεποίθηση. Κατορθώσαμε και κατορθώνουμε τα πάντα έξω από τον εαυτό μας.

...Ένας κόσμος χωρίς οξυγόνο. Πολύ την καταφρονέσαμε, για να θυμηθώ ένα όμορφο ποίημα, τούτη τη ζωή, τούτη τη γης. Ωστόσο, μακρόθυμη και πολυέλεη, μας προσφέρει το

λιγοστό πια οξυγόνο της, για να το μεταφέρουμε στους άγονους κόσμους. Η γης που καταδυναστεύεται από τα καυσάεργια.

Ι.Μ. Παναγιωτόπουλος «Οι Σκληροί Καιροί»

A. ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Να συντάξετε την περίληψη του κειμένου σε 100 – 120 λέξεις.

(25 μονάδες)

B. ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να σχολιάσετε την ακόλουθη περίοδο σε μια παράγραφο 80 – 100 λέξεων: «Ένας άνθρωπος που δεν κατορθώνει ν' ανασάνει σωστά, να ξετυλίγει και τα δυο του πλεμόνια, που φαντάζεται την κάθε στιγμή πως θ' αποπνιγεί, είναι δύσκολο, αν όχι αδύνατο να διατηρήσει την ευδιαθεσία του και την πνευματική του σαφήνεια».

(12 μονάδες)

2. Ποιοι τρόποι πειθούς χρησιμοποιούνται στην τέταρτη παράγραφο του κειμένου («Ποτέ...αιθάλη);

(8 μονάδες)

3. Εντοπίστε πέντε φράσεις στο κείμενο, στις οποίες η γλώσσα λειτουργεί με την ποιητική – συνυποδηλωτική της σημασία.

(5 μονάδες)

4. Βρείτε τα συνώνυμα των υπογραμμισμένων λέξεων.: ανέλιξη, ζόφος, διηνεκής, ακαταπόνητοι, καταφρονέσαμε.

(10 μονάδες)

Γ. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ

Στο δημοτικό συμβούλιο της μικρής επαρχιακής πόλης όπου κατοικείται διεξάγεται συζήτηση για την προοπτική εγκατάστασης μιας βιομηχανικής μονάδας στην περιοχή σας. Κάποιοι από τους συνδημότες σας τίθενται υπέρ της εγκατάστασης και κάποιοι κατά. Αποφασίζετε, λοιπόν, να πάρετε τον λόγο και αφού αναφερθείτε τόσο στα επιχειρήματα των μεν όσο και των δε τάσσετε υπέρ της εγκατάστασης κάτω από συγκεκριμένες όμως προϋποθέσεις (500 – 600 λέξεις).

(40 μονάδες)

